

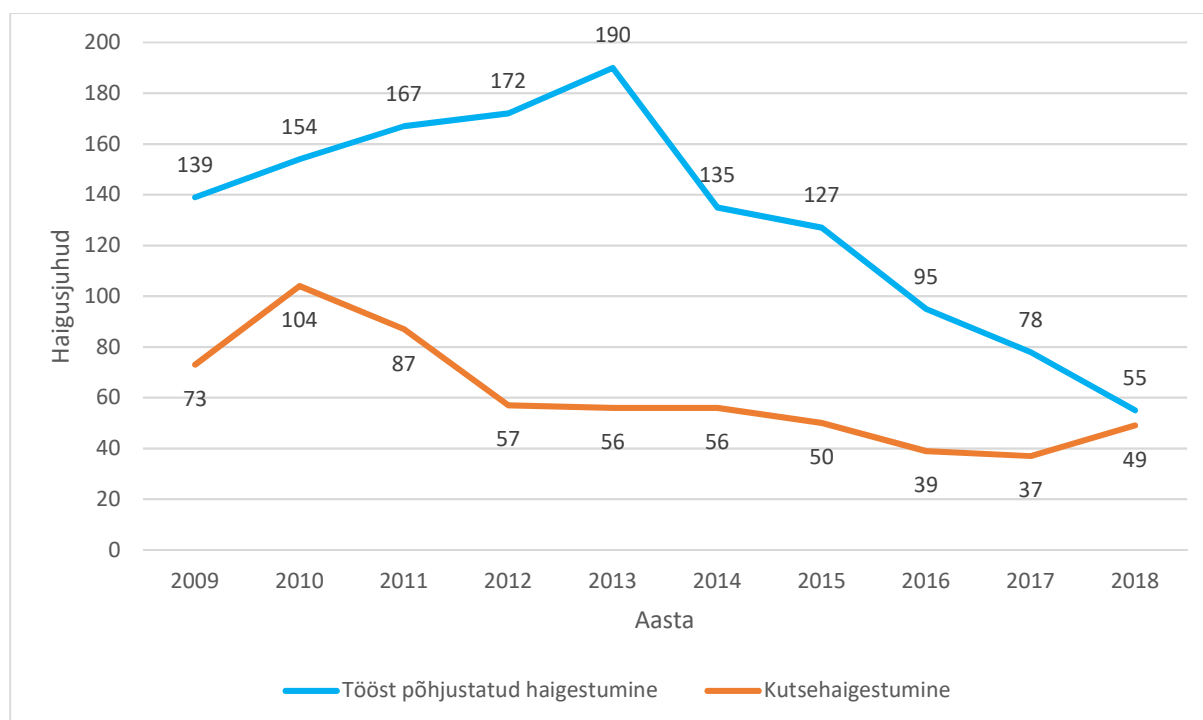
Kutsehaigestumine ja tööst põhjustatud haigestumine 2018. aastal

Töötajad puutuvad tööülesannete täitmisel kokku erinevate töökeskkonna ohuteguritega, mis võivad vähendada töövõimet ja tekitada erinevaid terviseprobleeme, mis kokkuvõttes diagnoositakse töötervishoiuarsti poolt tööga seotud haigusena. **Kutsehaigus** on haigus, mille on põhjustanud kutsehaiguste loetelus¹ nimetatud töökeskkonna ohutegur või töö laad. **Tööst põhjustatud haigus** on töökeskkonna ohuteguri põhjustatud haigus, mida ei loeta kutsehaiguseks. Kutsehaiguse ja tööst põhjustatud haiguse diagnoosib töötervishoiuarst.

Tööandja on kohustatud korraldama töökeskkonna riskianalüüsi, mille käigus selgitatakse välja töökeskkonna ohutegurid, mõõdetakse vajaduse korral nende parameetrid ning hinnatakse riske töötaja tervisele ja ohutusele, arvestades tema ealisi ja soolisi iseärasusi. Töötajatel on kohustus läbida tervisekontroll vastavalt kehtestatud korrale². Tervisekontrolli tegemisel hindab töötervishoiuarst töötaja tervise seisundit ja töökeskkonna või töökorralduse sobivust töötajale, samuti selgitab välja töötaja tööst põhjustatud haigestumise või võimaliku kutsehaigestumise.

Töötervishoiu ja -ohutusega seotud tegevused peavad töökeskkonnas olema igapäevased, et edendada tööohutust ning ennetada töötajate tervisekahjustuse tekkimist.

Töötervishoiuarstide poolt registreeriti 2018. aastal 49 uut kutsehaigestumise juhtu ning tööst põhjustatud haigestumine registreeriti 55 korral (joonis 1).

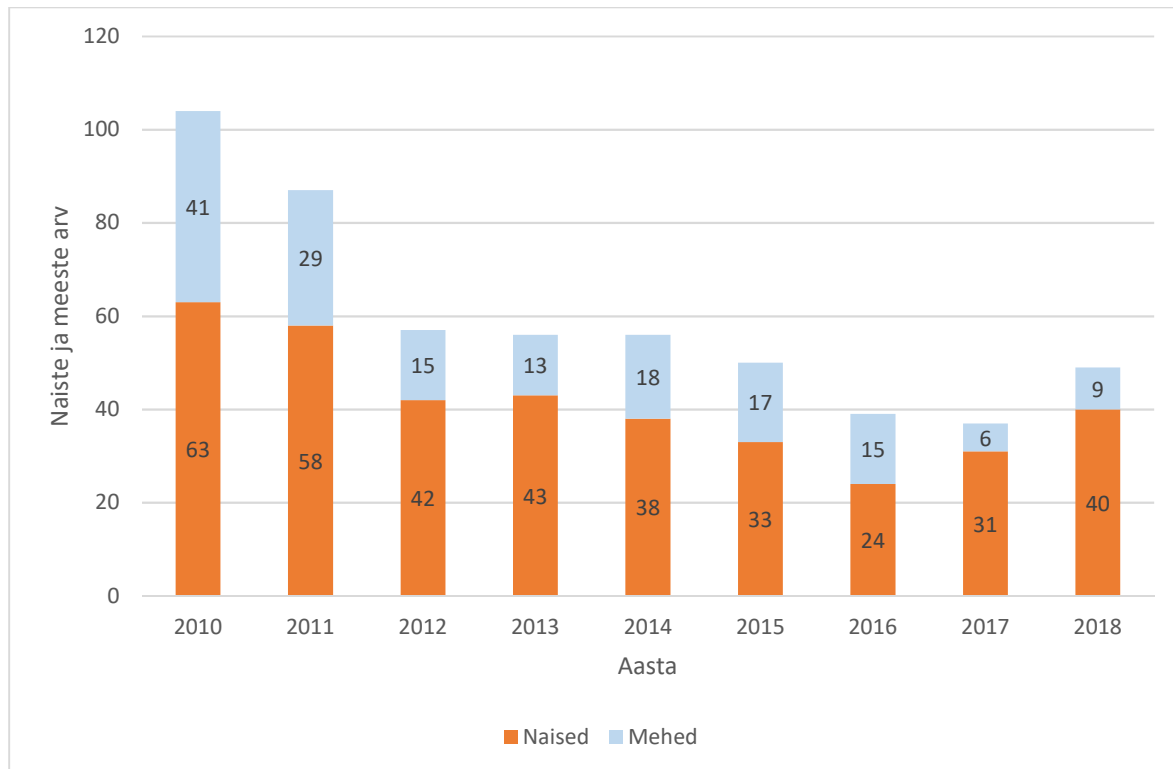
Joonis 1. Kutse- ja tööst põhjustatud haigusjuhud aastatel 2009-2018.

¹ Sotsiaalministri 09.05.2005 määrus nr 66 kutsehaiguste loetelu. <https://www.riigiteataja.ee/akt/897867>

² Sotsiaalministri 24.04.2003 määrus nr 74 töötajate tervisekontrolli kord. <https://www.riigiteataja.ee/akt/117072018003>

Töötajate kutsehaigestumine 2018. aastal

Kutsehaiguse diagnoosib töötervishoiuarst, kes teeb kindlaks töötaja tervise seisundi ning kogub andmed töötaja praeguste ja varasemate tööolude ning töö laadi kohta. Nii nagu varasematel aastatel, registreerisid töötervishoiuarstid kutsehaigestumise sagedamini naistel (joonis 2), kutsehaigestest 82% olid naised (40) ja 18% mehed (9).

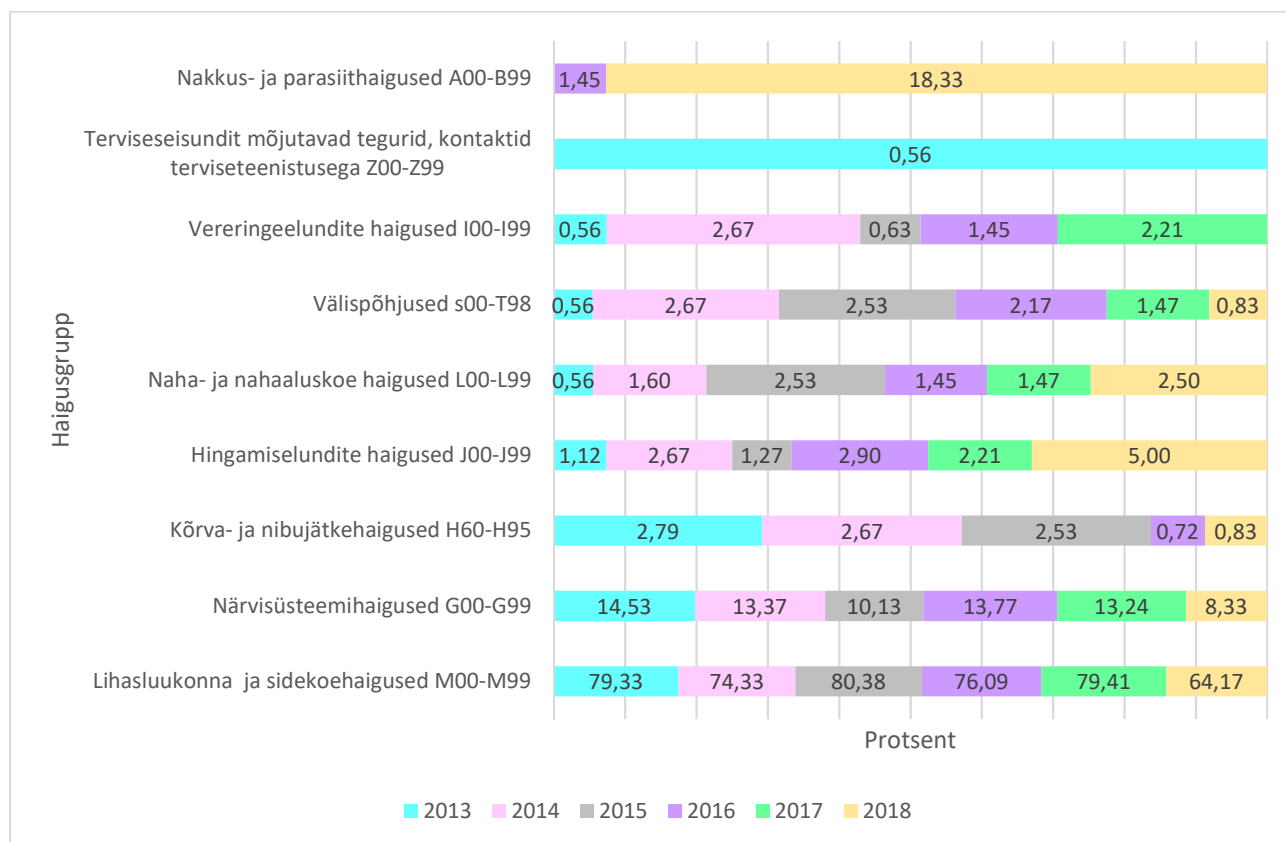
Joonis 2. Naiste ja meeste arv kutsehaigestumisel aastatel 2010–2018.

Haigestunute keskmine vanus oli 49,9 eluaastat, neist naistel 49,6 eluaastat ja meestel 51,0 eluaastat. Kolm haigestunut olid 20-ndates eluaastates ja neli haigestunut 30-ndates eluaastates. Haigestunute vanus läbi aastate näitab, et kutsehaigestumist registreeritakse üha enam nooremas vanusegrupis. Tegevusalad, millel töötamine kutsehaiguse põhjustas, olid erinevad. Kõige enam kutsehaigusjuhtudest olid oskus- ja käsitöötegijatel, järgnesid teenindus- ja müügitöötajad ning lihttöölised.

Kutsehaigust põhjustavad ohutegurid jagatakse füüsilisteks, keemilisteks, bioloogilisteks, füsioloogilisteks ja psühholoogilisteks. Sarnaselt varasematele aastatele põhjustatud jätkuvalt kutsehaigestumist enim füsioloogilised ohutegurid. Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse alusel on füsioloogilised ohutegurid füüsilise töö raskus, sama tüüpi liigutuste kordumine ning üleväsimust põhjustavad sundasendid ja -liigutused töös ning muud samalaadsed tegurid, mis võivad aja jooksul viia tervisekahjustuseni.

Suure füüsilise töökoormuse, pikaajalises sundasendis töötamise või monotoonse töö puhul peab tööandja võimaldama tööpäeva või töövahetuse jooksul töötajale tööaja hulka arvatavad vaheajad.

Kutsehaiguste osakaalud on esitatud joonisel 3. Kutsehaigustest on enim diagnoositud lihaskonna ja sidekoehaiguseid ning närvisüsteemahaiguseid.

Joonis 3. Kutsehaiguste osakaal aastatel 2013-2018.

Töötervishoiuarstide poolt diagnoositi 49 isikul kokku 120 haigust/seisundit, mis tähendab, et kutsehaigel on enamasti mitu kutsehaiguse diagnoosi (tabel 1).

Tabel 1. Kutsehaiguste diagnoosid RHK-10 järgi 2018. a

Diagnoos	RHK 10 kood	Diagnooside arv
Teatavad nakkus- ja parasiithaigused	A00-B99	22
Leetrid	B05	1
Sügelised	B86.0	21
Kõrva- ja nibujätkehaigused	H60-H95	1
Müratekkene kuulmisnõrkus	H83.3	1
Hingamisteede haigused	J00-J99	6
Bronhiaalastma	J45.0	1
Segatüüpi astma	J45.8	3
Astma	J45	1
Muu täpsustatud krooniline obstruktiivne kopsuhaigus	J44.8	1
Naha- ja nahaaluskoe haigused	L00-L99	3
Muude kemikaalide põhjustatud allergiline kontaktdermatiit	L23.5	2
Muude toimeainete põhjustatud allergiline kontaktdermatiit	L23.8	1
Närvisüsteemahaigused	G00-G99	10

Karpaaltunneli sündroom	G56.0	8
Küünarluu- ehk ulnaarnärvi kahjustus	G56.2	2
Välispõhjused	S00-T98	1
Vibratsiooni toime	T75.2	1
Lihaskonna- ja sidekoehaigused	M00-M99	77
Liigesevalu	M25.5	13
Rakenduse, ülepingutuse ja survega seotud pehmete kudede muud haigusseisundid	M70.8	21
Keskmine põndapealispõletik ehk mediaalne epikondüliit	M77.0	6
Sidemete ehk ligamentide haigusseisundid	M24.2	4
Õlavarre pöörajahaste kõõluskätise sündroom	M75.1	13
Külgmine põndapealispõletik ehk lateraalne epikondüliit	M77.1	11
Käe ja randme krooniline rigisev sünoviit	M70.0	1
Muud polüartroosid	M15.8	1
Nimmevalu	M54.5	2
Muud sünoviaalkesta- ja kõõlusetupepõletikud	M65.8	2
Kakspealihase kõõlusepõletik e tendiniit	M75.2	1
Õlalimapaunapõletik ehk -bursiit	M75.5	1
Muude liigeste teisene artroos	M19.2	1
Kokku		120

Tööst põhjustatud haigestumine 2018. aastal

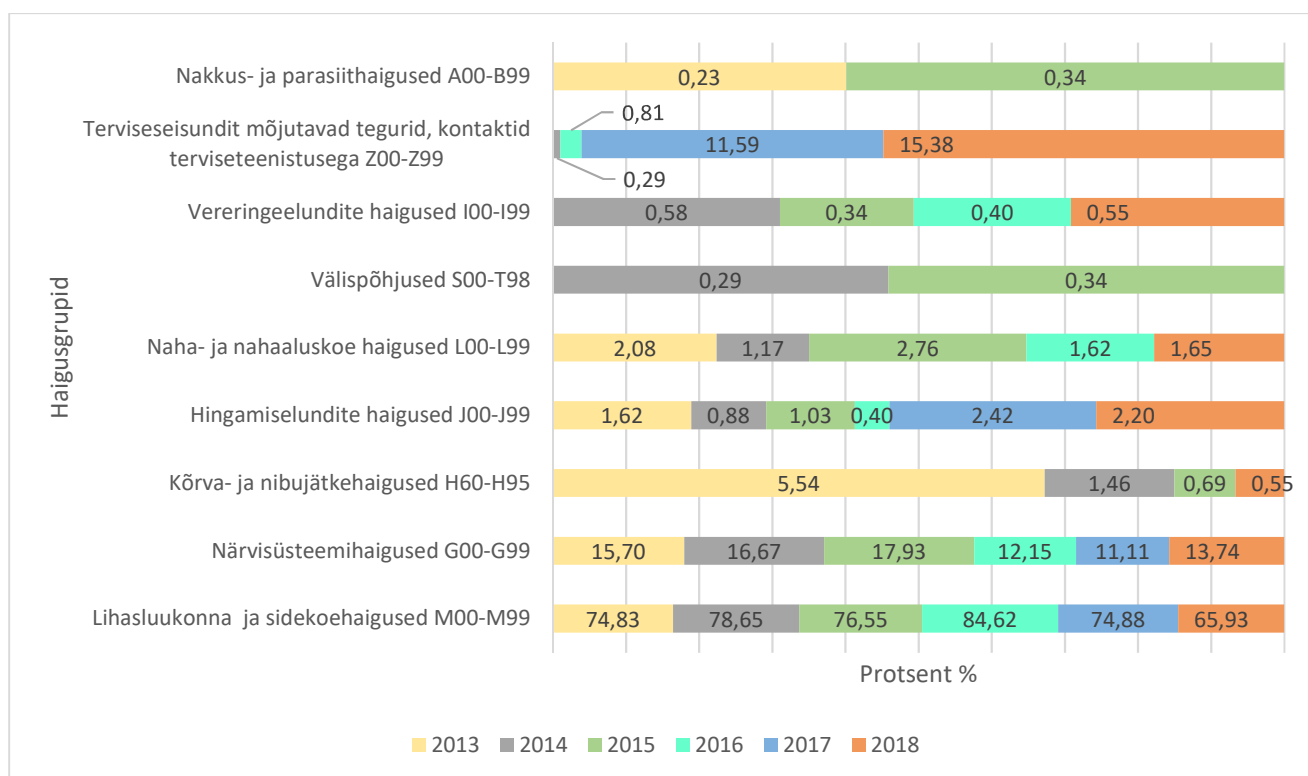
Tööst põhjustatud haigestumine registreeriti kokku 55 isikul, nendest 20% olid mehed (11) ja (80%) naised (44).

Haigestunu keskmine vanus oli 50,6 eluaastat, meestel 46,2 ja naistel 50,6 eluaastat. Kui vaadelda tööst põhjustatud haigestumist nooremas vanusegrupis, siis tööst põhjustatud haigus registreeriti kahel isikul, kes olid 20-ndates eluaastates ja kolmel isikul, kes olid 30-ndates eluaastates. Kuuel korral diagnoositi haigestumine ka neljakümnendates eluaastates töötajatel.

Ametid, mille korral tööst põhjustatud haigestumine diagnoositi, olid erinevad: oskus- ja käsitöölised (õmblejad), seadme- ja masinaoperaatorid (liinioperaatorid), teenindus- ja müügitöötajad (kokad, klienditeenindajad), põllumajandustöötajatel ning lihttöötajatel (pakkijatel, puhastusteenindajatel).

Töötervishoiuarstide poolt diagnoositi 55 isikul kokku 181 haigust/seisundit, see tähendab, et üldjuhul on haigestunud mitu tööst põhjustatud haiguse diagnoosi.

Füsioloogilised ohutegurid on ka tööst põhjustatud haigestumise peamisteks põhjusteks, eelkõige raskuste käsitsi teisaldamine, korduvliigutused kätele ja jalgadele, sundasendid ja -liigutused. Tööst põhjustatud haiguste osakaalud on esitatud joonisel 4.

Joonis 4. Tööst põhjustatud haiguste osakaalud aastatel 2013-2018.

Selgitus: jaotis Z00-Z99 on ette nähtud juhtudeks, kui "diagnoosi" või "probleemina" märgitakse muud olukorrad kui jaotistes A00-Y89 klassifitseeritavad haigused, vigastused või välispõhjused.

Tööst põhjustatud haigustest on enim diagnoositud lihaskonna ja sidekoehaiguseid ning närvisüsteemihaiguseid.